

Tegen contante betaling tegen hoogste dagkoers uw

OUD GOUD

• legitimatie verplicht •

 EDELSMEDERIJ
HARRY HUTJENS

 WITTE PAARDSTRAAT 3
 4461 AC GOES (HOLLAND)
 TELEFOON 0113 21 27 29

EEN VERBODEN film

Vrijheid van meningsuiting en drukpers zijn in ons land in de grondwet vastgelegd. Dit betekent echter niet dat iedereen zo maar kan zeggen en schrijven wat hij wil. Als een boek als zeden-kwetsend geldt of als van een film wordt gevonden dat de inhoud oproept tot haat tegen een bepaalde bevolkingsgroep kan de wetgever ingrijpen.

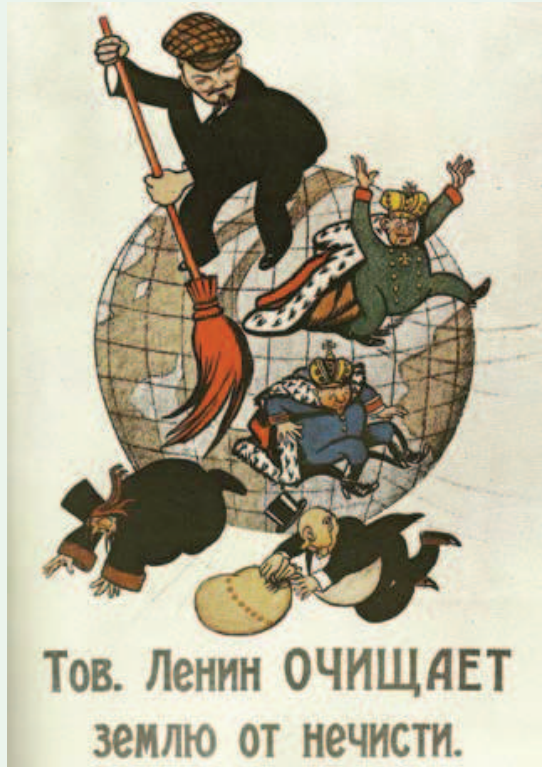
Zolang er boeken bestaan, bestaat er censuur. Hetzelfde geldt voor films. Zo waarschuwde het Katholiek Sociaal Weekblad reeds in het begin van de vorige eeuw voor de gevaren van het nieuwe medium. Volgens die krant "vergiftigen zeer vele voorstellingen het geestelijk en zedelijk leven van de jeugd." Toen het aantal bioscoopbezoekers in de jaren 1914-1918 fors steeg, groeiden de zorgen over de invloed van films op de goede zeden. Steden als Leiden, Amsterdam en Den Haag richtten begin jaren twintig eigen stadscommissies op ('Commissies van de Heeren'), die leeftijdsriteria vaststelden. Zo werd Charlie Chaplins 'The Kid' in 1922 niet geschikt geacht voor jongeren onder de zestien, omdat in de film een raam sneuvelde en dat zou de jeugd wellicht op "ideeën van stoutheid" brengen! De in 1929 opgerichte Katholieke Film Centrale ging verder dan alleen een leeftijdsadvies. Volledige scènes werden uit films geknipt en de Centrale stelde een lijst samen van verboden films.

Op die lijst prijkte de *Pantserkruiser Potemkin*, een film die in opdracht van de Sovjetregering in 1925 door regisseur Sergei Eisenstein werd gemaakt. Niet alleen katholieken zagen de film als een reclame voor het goddeloze communisme en daarom als een gevaar voor de openbare orde. Ook vele liberalen, conservatieven en sociaaldemocraten verafschuwden de film.

De autoriteiten in Goes moesten evenmin iets van de film hebben en de burgemeester besloot zelfs tot een regelrecht uitzendverbod.

Gelukkig waren er ook tegengeluiden. Zo verscheen op 20 december 1926 in de *Goessche Courant* het volgende sarcastische stukje:

"Blijkbaar wordt gevreesd, dat de inwoners van Goes na bezichtiging van deze revolutie-film op hol zullen gaan, zich van wapenen zullen voorzien en het gezag zullen omver werpen. Blijkens de beslissing van den burgemeester leven we temidden van een gevaarlijke bevolking, die nog maar een tikje revolutionaire propaganda van noode heeft om zeer gekke en staatsgevaarlijke dingen te doen. De ontdekking in een stad te wonen, wier inwoners op het

Deze poster uit de Sovjet-Unie laat Lenin zien die grote schoonmaak houdt en de wereld bevrijdt van koningen, kapitalisten en geestelijken.

punt staan zich te werpen op hen, die de orde en rust liefhebben is allesbehalve prettig en tevens een ontzuivering. Voor vandaag dachten we Goes een vreedzaam woonoord, een plaatsje veiliger dan Berlijn, Keulen, Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, en even solide als Middelburg, Delft, Utrecht. Nu weten we dat onze kijk op de Goesenaars zeer foutief is geweest, en dat deze onderdanen van het Rijk der Nederlanden minstens zoo sovjet-ziek en bloeddorstig zijn als de Amersfoorters, de Broek-in-Waterlanders, de Vlissingers.

De gedachte vervult ons met angst en vreeze, vooral omdat wij in de geweerde film niets ontdekken konden, dat een normaal mensch in een amok-maker veranderen zal. Het verbod leert dus, dat de inwoners van Goes eigenlijk al met één been in het sovjet-rijk staan, en dat de geringste aanleiding het tweede been eveneens daarheen zal doen verplaatsen. We zullen dus goed doen met den burgemeester te waken dat alle aanleidingen tot revolutie buiten de kom onzer gemeente blijven. Uit onze couranten moeten we zorgvuldig woorden

als bloed, opstand, moord weren. Voor de woningen van tandartsen moeten steeds politieagenten post vatten, die hebben toe te zien dat niemand deze huizen bloedend verlaat. Een druppel bloed immers zou de gemoederen der voorbijgangers kunnen doen ontbranden. De geschiedenisboeken op de scholen moeten ter brandtafel gevoerd worden, omdat zij revolutieverhalen bevatten, waarbij de Potemkin-film een zoet sprookje is. Er moet een vleeschverbod komen, dat het tentoonstellen van bloederig vleesch en 't verslinden daarvan strafbaar stelt en alle sigarenkistjes die stierengevechten en andere gevaarlijke onderwerpen in beeld brengen moeten onder onze vuisten verbrijzeld worden. De burgerwacht en de padvindrij zullen moeten verdwijnen, want het geluid van schoten en het tromgeroffel werkt op de vernietigingsinstincten.

Groote dankbaarheid verwekt de idee, dat de burgemeester onze stad voor de revolutie die te gebeuren stond, bewaard heeft. Dat dit gepaard moest gaan met het om hals brengen van de geestelijke vrijheid zullen enkele kortzichtigen wellicht betreuren, doch hun stemmen gaan verloren in het oorverdoovend gejuich over het feit, dat de revolutie bezworen werd."

Een pittig stukje. Zou de burgemeester hebben overwogen om ook de *Goessche Courant* een verschijningsverbod op te leggen?

Albert L. Kort